

Sotsiaalhoolekande seaduse ja puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse eelnõu muutmisest

Täname, et edastasite eelnõu arvamuse avaldamiseks Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liidule. Nõustume eelnõus esitatud muudatustega puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduses. Samuti on suurem osa kavandatavatest muudatustest sotsiaalhoolekande seaduses meie poolt väga tervitatavad. Mõningad sotsiaalhoolekande seaduses planeeritud muudatused tekitasid siiski küsimusi ning samuti esitame täiendavad muudatusettepanekud järgmiselt:

1. Teeme ettepaneku lisaks eelnõus nimetatud § 7 lõike 1 punkt 8 kehtetuks tunnistamisele, tunnistada kehtetuks ka § 7 lõike 1 punkt 4.

Nimelt ütleb sotsiaalhoolekande seaduse § 7 lõike 1 punkt 4, et maavanema ülesandeks sotsiaalhoolekande korraldamisel on tema pädevuse piires maakonnas asuvate riigi sotsiaalhoolekandeesutuste haldamine. Punkt on eksitav, kuna maavanema hallatavaid riigi sotsiaalhoolekandeesutusi enam ei eksisteeri.

2. Eelnõu punktiga 17 muudetakse erihoolekandeteenuste järjekordade pidamise aluseid. Oleme muudatusega nõus, ent teeme ettepaneku sotsiaalhoolekande seaduse § 11²³ ning järjekordade pidamise regulatsioon viia seadusest välja ning kehtestada alama õigusaktiga.

Nimelt on puudustele praeguse järjekordade pidamise regulatsioonis juhtinud meie liitu kuuluvad asutused korduvalt tähelepanu ning kavandatav muudatus pidada järjekordi maakonnapõhiselt ei lahenda kõiki asutuste poolt esile toodud probleeme. Samuti on järjekordade pidamise süsteemi ainuüksi 2012. aastal muudetud Sotsiaalkindlustusameti poolt juba kahel korral ning praegu kavandatav muudatus on kolmas. Järgneval, 2013. aastal on järjekordade pidamise ning erihoolekandeteenuse saamise alused erihoolekandestrategie koostamisel aga üks olulisimaid käsitletavaid teemasid. Kõige selle valguses on näha, et järjekordade pidamise regulatsioon võib vajada täiendavaid muudatusi. Kuna tegemist on regulatsiooniga, mis otseselt mõjutab teenuste kättesaadavust erihoolekandeteenust vajavatele isikutele, siis on oluline, et vajalike muudatuste kiire sisseviimine järjekordade pidamisel ei jääks ootama seaduse muutmise aeganõudvat menetlemist, mis võib pikendada isiku teenusele saamise ooteaega.

3. Eelnõu punktiga 23 soovitakse sõnastada ümber § 11³¹ lõike 1 punkt 11, kohustades erihoolekandeteenuse osutajat esitama seaduse § 6 punkti 8¹ alusel koostatud statistilised aruanded tegevuskohajärgsele maavanemale.

Teeme ettepaneku sõnastada nimetatud punkt ümber selliselt, et sõnastus vastaks tänasele praktikale, kus erihoolekandeteenuse osutaja esitab igasugu statistilisi

andmeid H-veebi kaudu. H-veebi andmed on kättesaadavad maavanemale ning puudub vajadus, et teenuseosutaja edastaks andmeid maavanemale otse.

4. Eelnõu punktiga 24 soovitakse lisada § 11³¹ lõikele 1 punkt 13, millega kehtestatakse teenuseosutaja kohustus koostada kirjalikult asutuse kaebuste lahendamise kord, milles on märgitud asutusesised ja asutusevälised kaebemehhanismid ja kontaktid pöördumiseks teiste asjaomaste institutsioonide poole.

Oleme ettepanekuga nõus, ent teeme samas ettepaneku sõnastada nõue lõike 1 punktina 1 või 2, kuna tegemist on olulise teenuse sisu puudutava sättega.

5. Eelnõu punktiga 27 laiendatakse erihoolekandeteenust vahetult osutatavale isikutele esitatavate nõuete loetelu.

Oleme nimetatud täiendusega nõus. Samas oleme eelnevalt tähelepanu juhtinud ning soovime taas teha ettepaneku anda õigus erihoolekandeteenuse osutamiseks ka riiklikult tunnustatud psühholoogi, alushariduspedagoogi ning klassiõpetaja haridusega isikutele. Teenuseosutajate praktika on näidanud, et nimetatud haridusega isikud on pädevad ning meetodilise lähenemisega tegevusjuhendajad, kelle teadmised ja oskused aitavad kaasa klientide eesmärkide saavutamisele.

6. Eelnõu punktiga 28 soovitakse paragrahvi 11³⁴ täiendada järgmise lõikega:
„(1¹) Kui ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse sügava liitpuudega psüühikahäirega isikule, võib ühe tegevusjuhendaja ööpäevaringse kohalolu asendada hooldustöötaja ööpäevaringse kohaloluga.“

Oleme ettepanekuga nõus, ent kuna tegemist on suhtarvu nõudega, siis seaduse parema selguse ja jälgitavuse huvides teeme ettepaneku viia nimetatud punkt suhtarvu nõuete juurde § 11⁵³ alla.

7. Eelnõu punktiga 32 soovitakse vähendada kogukonnas elamise teenuse osutamisel tegevusjuhendaja kohaloleku kohustust minimaalselt kaheksa tunnini päevas ning suurendada aega, millal tegevusjuhendaja peab olema klientidele kättesaadav.

Oleme väga nõus eelnõu seletuskirjas tooduga, et teenuse osutajal peab olema võimalus läheneda tegevusjuhendajate tööaja planeerimisele lähtuvalt teenust saavate klientide reaalistest vajadustest ning samas osutada teenust ressursisäästlikult. Praegune kavandatav muudatus on teretulnud neile teenusepakkujatele, kes pakuvad teenuseid suurema iseseisva toimetulekutasemega klientidele. Samas ei arvesta muudatus eelnõus väljapakutud sõnastuses ressursse, mis on vajalikud kogukonnas elamise teenuse osutamiseks suuremat juhendamist vajavatele (so väikseme iseseisva toimetulekuga) klientidele. Kuna teenusele esitatavad nõuded on sisendiks Sotsiaalkindlustusameti poolt teenuste kulumudeli koostamisele, ei saa seega muudatus olla vastuvõetav neile teenuspakkujatele, kes osutavad kogukonnas elamise teenust klientidele, kellele on rehabilitatsiooniteenuse raames vastav teenuse vajadus tuvastatud, ent kellele ei

piisa kaheksast tunnist päevasest tegevusjuhendaja kohalolekust. Jäädes küll seaduses kehtestatud piiridesse, on hetkel kogukonnas elamise teenust tarbivad kliendid siiski väga erineva toimetulekutasemega. Oleme seisukohal, et kavandatav seadusemuudatus peaks arvesse võtma kõikide sellel teenusel viibivate klientide vajadusi.

Seetõttu ei saa liit nõustuda praeguse kavandatava muudatusega, ent näeme samas tungivat vajadust reguleerida praegune tegevusjuhendajate suhtarv paindlikumalt. Lähtuvalt eelnevast teeme ettepaneku sõnastada § 11⁴⁸ lõige 3 järgmiselt: „Olenevalt klientide toimetulekutasemest ja juhendamise vajadusest tagab kogukonnas elamise teenuse osutaja ühe täistööajaga tegevusjuhendaja olemasolu kümne teenust saava isiku kohta vähemalt kaheksa tundi päevasel ajal kuni kuusteist tundi päevasel ja õhtusel ajal ning ühe tegevusjuhendaja kättesaadavuse kõigile selle teenuse osutaja juures teenust saavatele isikutele ülejäänud ajal ööpäevast“.

8. Eelnõu punktiga 42 sõnastatakse ümber §18. Oleme ümbersõnastusega põhimõtteliselt nõus, ent täpsustamist vajab, kas kogukonnas elamise ja toetatud elamise teenus on käsitletav kui ööpäevaringne või päevane hoolekandeesutus.
9. Eelnõu punktiga 45 tuuakse norm hoolekandeesutuse nõuete alla.

Oleme kavandatava muudatusega nõus. Samas teeme ettepaneku sõnastada üheselt, et juhul kui ükskõik missugune nimetatud keelatud ese lõikes 1 on kliendi valduses, siis võib teenuseosutaja selle ära võtta. Praeguses sõnastuses võib ära võtta vaid lõikes 1 punktides 3 ja 4 nimetatud ained. Olukorras, kus politsei saabumine võtab aega, ei pruugi igas olukorras olla mõistlik oodata politsei saabumist näiteks külmlrelva äravõtmisega juhul, kui teenuseosutaja saab seda teha ohutult.

Samuti teeme ettepaneku nimetata hävitamisele kuuluvate ainete väärtus kas mõnes alamas õigusaktis või sõnastada väärtuse mõiste teisiti kui rahalise väärtusena. Seda põhjusel, et rahaline väärtus on ajas kiiresti muutuv, ent seaduse muutmine võtab aega ega ole ka mõistlik vaid selleks, et kehtestada 19 eurost erinev väärtus.

Loodame, et meie kommentaaride põhjal saab teha sotsiaalhoolekande seadusesse täiendavaid parandusi ning oleme valmis esitatud muudatusettepanekuid omalt poolt täiendavalt põhjendada.

Vastukaja ootama jäädes ning edu soovides

/allkirjastatud digitaalselt/

Mare Naaber

juhatuse esimees

MTÜ Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liit

Telefon: 5028539

E-post: mare.naaber@erihoolekanne.ee

MTÜ Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liit
Haavassaare talu
Kiidjärve küla
Vastse-Kuuste vald
64605 Põlvamaa